มะเร็งกล่องเสียงและคอหอยส่วนล่าง (ตอนที่2)

รศ. นพ. ปารยะ อาศนะเสน
ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การรักษา

การรักษามะเร็งโดยทั่วไปมี 3 วิธีคือ

1. การผ่าตัด เป็นการผ่าเอาก้อนที่เป็นมะเร็งออกไป ซึ่งจะทำผ่าตัดมากหรือน้อยขึ้นกับระยะของโรค โดยระยะที่ 1, 2 มักจะผ่าตัดกล่องเสียงออกบางส่วนเท่านั้น หลังผ่าตัดผู้ป่วยจะสามารถพูด และกินอาหารได้ตามปกติ โดยอาจเสียงแหบบ้าง แต่ระยะ 3 ,4 มักจะต้องผ่าตัดกล่องเสียงออกทั้งหมด ซึ่งหลังผ่าตัดผู้ป่วยจะต้องฝึกการพูดแบบไม่มีกล่องเสียงต่อไป แต่ส่วนใหญ่จะกินอาหารได้ปกติ

2. รังสีรักษา เป็นการให้รังสีกำลังสูง เพื่อฆ่าเซลล์มะเร็ง ใช้รักษามะเร็งกล่องเสียงระยะแรกให้หายขาด และใช้ร่วมกับการผ่าตัดในการรักษามะเร็งระยะหลัง

3. เคมีบำบัด เป็นการให้ยา (สารเคมี) เพื่อฆ่าเซลล์มะเร็ง อาจใช้เป็นวิธีเสริมในการักษามะเร็งกล่องเสียงและคอหอยส่วนล่าง

การรักษามะเร็งกล่องเสียงและคอหอยส่วนล่าง ระยะเริ่มแรกจะใช้การฉายรังสีหรือการผ่าตัดป็นหลัก ทั้งนี้เพราะให้ผลการรักษาได้เท่าเทียมกัน แต่ยังสามารถรักษากล่องเสียงไว้ได้ ทำให้ผู้ป่วยยังคงพูดได้เป็นปกติ แต่ในระยะลุกลาม จะใช้การรักษาร่วม ระหว่างการผ่าตัดและฉายรังสีหรืออาจร่วมกับเคมีบำบัดในบางราย ผู้ป่วยมะเร็งกล่องเสียงที่ไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องมักจะเสียชีวิตภายใน 1 ปี ซึ่งสาเหตุของการเสียชีวิตมักเกิดจากการลุกลามของมะเร็งจนอุดกล่องเสียงทำให้หายใจไม่สะดวก (airway obstruction) หรือลุกลามไปยังอวัยวะข้างเคียง ได้แก่ หลอดเลือดแดงใหญ่ของลำคอทำให้เกิดเลือดออกมากผิดปกติ (massive bleeding) หรือกดหลอดอาหาร ทำให้ไม่สามารถกลืนอาหารได้ เป็นต้น

การรักษามะเร็งกล่องเสียงต้องเจาะคอ (เจาะรูหายใจที่คอ) หรือไม่

สำหรับมะเร็งระยะเริ่มแรกมักไม่ต้องเจาะคอ แต่ในรายที่ทำผ่าตัดมักจะต้องเจาะคอใส่ท่อช่วยหายใจชั่วคราว จนกว่าแผลหายจึงจะถอดท่อออกได้ มีบางรายเท่านั้นที่ต้องใส่ท่อตลอดไป

สำหรับผู้ที่เป็นมาก จนหายใจไม่สะดวกก็ต้องเจาะคอช่วยหายใจก่อน แล้วจึงทำการรักษา ซึ่งส่วนใหญ่มักต้องตัดกล่องสียงออกทั้งหมด และเปิดหลอดลมเป็นรูหายใจที่คอ

หลังผ่าตัดมะเร็งกล่องเสียง จะพูดได้หรือไม่

ถ้าตัดกล่องสียงออกทั้งหมด จะต้องฝึกพูดด้วยหลอดอาหาร (esophageal voice) หลังผ่าตัด ซึ่งจะมีแพทย์ นักฝึกพูด และผู้ป่วยที่ตัดกล่องเสียงและพูดได้ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมผู้ไร้กล่องเสียงแห่งประเทศไทยคอยให้ความช่วยเหลือ บางรายอาจพูดโดยอาศัยรูที่เจาะระหว่างหลอดลมและหลอดอาหาร หรือ ใช้เครื่องช่วยพูด

ข้อควรระวัง

เมื่อมีอาการเสียงแหบนานเกินกว่า 2 สัปดาห์ โดยเฉพาะเมื่อไม่มีอาการอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่นอาการไอ และเจ็บคอ ควรพบแพทย์เฉพาะทาง หู คอ จมูก หรือแพทย์ผู้ชำนาญทางโรคมะเร็ง เพื่อส่องตรวจดู กล่องเสียง ไม่ใช่เพียงการตรวจคอตามปกติ

การปฏิบัติตัวเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็ง

-ไม่สูบบุหรี่

-ไม่ดื่มสุรา